

چاپ در صنعت نساجی

(ویرایش سوم)

پدیدآورنده:

حسین توانایی

استاد دانشکده مهندسی نساجی

دانشگاه صنعتی اصفهان

امدادات و انجام مهندسی صنایع

شماره کتاب ۸۰

گروه فنی و مهندسی ۳۵

چاپ در صنعت نساجی (ویرایش سوم)

پدیده ورنده.....	دکتر حسین توانایی
حروف پیغما.....	صفه آدانی
امیر شاهین شمس آبادی	
مراضیه خردمند	
طراح جلد.....	
ناشر.....	
لیتوگرافی، چاپ و ط حاف	
چاپ اول.....	
شماره کان.....	
شمارگان.....	
شابک.....	
قیمت.....	۲۰ ریال
تایستان ۱۳۹۸	
چاپخانه نشر دانشگاه صنعتی اصفهان	
انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان	
۵۰۰ جلد	
۹۷۸-۶۰۰-۸۲-۳-۰	

سرشناسه	: توانایی، حسین، ۱۲۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: چاپ در صنعت نساجی / پدیده ورنده: توانایی.
وضعیت ویراست	: ویراست ۳
مشخصات نشر	: اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان، مرکز نشر
مشخصات ظاهری	: ده، ۲۵۵ ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست	: انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان؛ شماره کتاب ۸۰ گروه فنی و مهندسی: ۳۵.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۵۷-۳۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: واژه‌نامه، کتابنامه.
موضوع	: چاپ پارچه
موضوع	: رنگ‌های نساجی Color in the textile industries
شناسه افزوده	: دانشگاه صنعتی اصفهان، انتشارات
ردیبدنی کنگره	: TP۹۳۰
ردیبدنی دیوبی	: ۶۶۷/۳۸
شماره کابشناسی ملی	: ۵۸۵۲۵۲۴

حق چاپ برای انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان محفوظ است.

اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان - انتشارات - کدپستی ۸۳۱۱۱، ۸۴۱۵۶-۸۳۱۱۱، تلفن: ۰۳۱ (۳۳۹۱۲۹۵۲) دورنگار: ۳۳۹۱۲۹۵۲ برای خرید اینترنتی کلیه کتاب‌های منتشره انتشارات می‌توانید به وبگاه <http://publication.iut.ac.ir> مراجعه و یا مستقیماً از کتابفروشی انتشارات واقع در کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی اصفهان (تلفن ۰۳۹۱۳۹۵۲) خریداری فرمایید.

پیشگفتار

کتاب چاپ در صنعت نساجی برای اولین بار در سال ۱۳۷۴ چاپ و ویرایش دوم آن در سال ۱۳۸۷ انجام شد. در پنجمین ویرایش دوم گفته شد که ماشین‌های چاپ غلتکی اهمیت خود را از دست داده و ماشین‌های چاپ دیجیتال علی‌رغم سرعت نسبتاً کم برای چاپ کپیوش و متراژ کم پارچه متداول شده‌اند. همچنین شدید که رنگینه‌های نفلتی و خمی محلول در حال از دست دادن اهمیت هستند. در حال حاضر که ویژه سوم کتاب چاپ در دست تهیه است باید گفت که طی ده سال گذشته، رنگینه‌های نفلتی و خمی محلول عمده‌ای به علت مشکلات زیست‌محیطی دیگر تولید نشده و از صنعت رنگرزی و چاپ خاک فظع شده‌اند. ذکر این نکته ضروری است که علی‌رغم این که امروزه این دو نوع رنگینه در صنعت چاپ پارچه اهمیت ندارند ولی با توجه به شیمی جالب و ایده‌های قابل کسب از آنها، از کتاب حددهای متداول شده‌اند.

ماشین‌های چاپ تخت هم بعد از ماشین‌های چاپ ملتکی، بجز موارد خاص، در حال از دست دادن اهمیت خود و جایگزین شدن توسط ماشین‌های چاپ جوهر اشان هستند. افزایش سرعت ماشین‌های چاپ جوهر افشنان در ۱۰ سال اخیر، مهمترین پیشرفت در این چاپ پارچه به حساب می‌آید. امروزه ماشین‌های چاپ جوهر افشنان با سرعتی برابر با ماشین‌های چاپ روتاری (۶۰ تا ۷۰ متر در دقیقه) و مزایایی مثل عدم نیاز به شابلون و امکان چاپ هر نوع طرح، در حال حاضر نواز رقابت را دست کم از ماشین‌های چاپ تخت گرفته‌اند و رقابت جدی و سخت با ماشین‌های چاپ روتاری، از قبل شروع شده است. غیبت ماشین‌های چاپ تخت، تعداد کم ماشین‌های چاپ روتاری و تعدی ریاه و تیغ ماشین‌های چاپ جوهر افشنان در نمایشگاه **ITMA 2019** بر این امر دلالت دارد. ادامه تکامل شابلون‌های روتاری بعد از شابلون پتا و نووا از دیگر پیشرفت‌ها در سال‌های اخیر بوده است. به این ترتیب که دو نوع شابلون روتاری با نام‌های راندم و اورتا با مزایای خاص خود به خانواده شابلون‌های روتاری اضافه شده‌اند. در زمینه شابلون‌سازی نیز جایگزین شدن تدریجی سیستم‌های جت واکس و جت جوهر با سیستم **DLE** از دیگر تحولات عمده در زمینه شابلون‌سازی در ده سال اخیر به شمار می‌آید.

در پایان از همکاری آقای مهندس امیر شاهین شمس آبادی تشكر و قدردانی صمیمانه می‌شود. هم‌چنین نویسنده مراتب سپاس و قدردانی خود را از مدیریت محترم مرکز نشر دانشگاه صنعتی اصفهان جناب آقای دکتر شریف نبی و هم‌چنین سرکار خانم رضوانان و سرکار خانم خردمند اعلام می‌دارد. حسین توانایی

فهرست مطالب

۱	۱	: مقدمه
۱	۱	۱- آشنایی
۱	۲-۱	۲- چاپ با په‌های تاری - پودی
۲	۳-۱	۳- چاپ کلام نیخ
۲	۴-۱	۴- چاپ چله
۲	۵-۱	۵- چاپ فنیله پشمی شده
۳	۲	: روش‌های چاپ
۳	۱-۲	۱- چاپ مستقیم
۳	۲-۲	۲- چاپ برداشت
۳	۳-۲	۳- چاپ مقاوم
۴	۴-۲	۴- چاپ یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای
۵	۳	: رنگینه‌های مناسب برای چاپ
۷	۷	: غلظت دهنده
۷	۱-۴	۱- نقش و اهمیت غلظت دهنده در خمیر چاپ
۸	۱-۱-۴	۱- ثبات خمیر چاپ
۹	۱-۱-۴	۲- خواص لایه غلظت دهنده خشک شده
۹	۱-۴	۳- اثر بر جذب رنگینه
۱۰	۱-۴	۴- سهولت آماده‌سازی غلظت دهنده و زدودن آن
۱۰	۱-۴	۲- تقسیم‌بندی غلظت دهنده‌ها
۱۰	۱-۲-۴	۱- غلظت دهنده‌های طبیعی
۱۱	۱-۲-۱-۱-۴	۲- نشاسته
۱۱	۱-۲-۱-۲-۴	۳- نشاسته‌های اصلاح شده
۱۱	۱-۲-۱-۲-۴	۴- چسب (صمغ) انگلیسی
۱۲	۱-۲-۱-۲-۴	۵- اترهای نشاسته

۱۲	آرد دانه‌های گیاهی	۴-۲-۱-۳
۱۲	گوار	۴-۲-۱-۳-۱
۱۲	آرد دانه اقاچیا	۴-۲-۳-۱-۲
۱۳	صمنع‌های گیاهی	۴-۲-۱-۴
۱۳	کتیرا	۴-۲-۱-۴-۱
۱۳	صمغ عربی	۴-۲-۱-۲-۴
۱۳	صمغ کریستال	۴-۲-۱-۴-۳
۱۴	آلجنات	۴-۲-۱-۵
۱۴	جلطت دهنده‌های نیم مصنوعی	۴-۴-۲-۱-۲
۱۵	غلظت دهنده‌های مصنوعی	۴-۲-۲-۱-۲
۱۵	مولسیون	۴-۲-۲-۴
۱۶		۴-۲-۵
۱۷	انتخاب غلظت دهنده توجه نوع رنگیه	۴-۲-۳
۱۸	آماده‌سازی غلظت دهنده	۴-۴
۱۹	مواد کمکی در خمیر چاپ	۵
۱۹	آشنایی	۵-۱
۱۹	مواد هیدروترپ	۵-۲
۲۰	مواد ضدکف	۵-۳
۲۰	مواد ضداحیا	۵-۴
۲۱	چاپ پارچه‌های سلولزی با رنگینه‌های مستقیم	۶
۲۳	چاپ پارچه‌های سلولزی با رنگینه‌های خمی	۷
۲۳	آشنایی	۷-۱
۲۳	چاپ مستقیم یک مرحله‌ای با رنگینه‌های خمی (روش رنگالیت - پناش)	۷-۲
۲۵	چاپ برداشت روی پارچه رنگرزی شده با رنگینه‌های مستقیم، راکتیو و فنتلی	۷-۳
۲۶	هالوئینگ	۷-۴
۲۶	چاپ برداشت روی پارچه رنگرزی شده با رنگینه‌های خمی	۷-۵
۲۹	چاپ مقاوم در مقابل رنگینه‌های خمی	۷-۶
۳۰	چاپ دو مرحله‌ای با رنگینه‌های خمی	۷-۷
۳۴	احیاکننده‌های مهم در چاپ	۷-۸
۳۴	رنگالیت سی	۷-۸-۱

۲۴	رنگالیت اف - دی	۲-۸-۷
۲۵	رنگالیت دی - اس	۳-۸-۷
۲۵	رنگالیت دو - بی - اج	۴-۸-۷
۲۵	دکرولین	۵-۸-۷
۲۶	رنگالیت اج	۶-۸-۷
۲۶	مانوفاست	۷-۸-۷
۲۷	۸: چاپ پارچه های سلولزی با رنگینه های خمی محلول	
۲۷	۱-آشنایی	۱-۸
۲۸	روش بخار - کارات (یک مرحله ای)	۲-۸
۲۸	روش سوان زریک اسید (دو مرحله ای)	۳-۸
۲۹	چاپ مقاوم سعید ر مقابه رنگینه های خمی محلول	۴-۸
۲۹	چاپ مقاوم رنگی - تبلیغات های خمی محلول	۵-۸
۴۱	۹: چاپ پارچه های سلولزی با رنگینه های نفتلی	
۴۱	۱-آشنایی	۱-۹
۴۲	۲-۹ انتقال نفتلات و نمک دی آزو نیوم روی پارچه در دو مرحله	۴۲
۴۳	۳-۹ آوردن نفتلات و نمک دی آزو نیوم روی پارچه در یک مرحله	۴۳
۴۵	۴-۹ چاپ پارچه نفتله شده با باز	
۴۶	۵-۹ چاپ برداشت روی پارچه رنگرزی شده با رنگینه های اند	
۴۶	۶-۹ چاپ مقاوم نفتلی در مقابل رنگینه های راکتیو	
۴۹	۱۰: چاپ پارچه های سلولزی با رنگینه های راکتیو	
۴۹	۱-۱۰ آشنایی	
۵۰	۲-۱۰ چاپ یک مرحله ای پارچه سلولزی با رنگینه های راکتیو	
۵۱	۱-۲-۱۰ روش یک مرحله ای بخار - بی کربنات	
۵۲	۲-۲-۱۰ روش یک مرحله ای بخار - سدیم کربنات (سودا)	
۵۲	۳-۱۰ چاپ دو مرحله ای با رنگینه های راکتیو	
۵۲	۱-۳-۱۰ چاپ دو مرحله ای با ثبیت سریع	
۵۳	۲-۳-۱۰ چاپ دو مرحله ای پد - بج	
۵۴	۳-۳-۱۰ چاپ دو مرحله ای زمان کوتاه	
۵۴	۴-۳-۱۰ چاپ دو مرحله ای ثبیت تر	
۵۵	۴-۱۰ چاپ برداشت روی پارچه های رنگرزی شده با رنگینه های راکتیو	

۱۰-۵	چاپ مقاوم در مقابل رنگینه‌های راکتیو	۵۷
۱۰-۶	نکات مهم در چاپ پارچه‌های سلولزی بازیافته شده	۶۰
۱۱:	چاپ پارچه‌های استات	۶۱
۱۱-۱	سلولز دی استات (استات ۲/۵)	۶۱
۱۱-۲	سلولز تری استات	۶۲
۱۲:	چاپ پارچه‌های پشمی و ابریشمی	۶۵
۱۲-۱	چاپ پارچه‌های پشمی	۶۵
۱۲-۱-۱	چاپ مستقیم با رنگینه‌های اسیدی	۶۵
۱۲-۱-۲	چاپ مستقیم پشم با رنگینه‌های کمپلکس فلزی	۶۶
۱۲-۳-۱	چاپ مستقیم پشم با رنگینه‌های راکتیو	۶۶
۱۲-۳-۲	چاپ پارچه‌های ابریشم طبیعی	۶۷
۱۳:	چاپ پارچه‌های اواس	۶۹
۱۳-۱	آشنازی	۶۹
۱۳-۲	روش‌های تثبیت پارچه پلی استر چاپ شده با رنگینه‌های دیسپرس	۷۰
۱۳-۲-۱	۱- تثبیت با بخار اشباع	۷۰
۱۳-۲-۲	۲- تثبیت با بخار تحت فشار	۷۰
۱۳-۲-۳	۳- تثبیت با بخار داغ (بخار سوپر هست)	۷۰
۱۳-۴	۴- تثبیت با گرمای خشک (ترموزول)	۷۱
۱۳-۳	۳- چاپ مستقیم پارچه پلی استر با رنگینه‌های دیسپرس	۷۱
۱۳-۴	۴- چاپ مقاوم در مقابل برداشت قلیانی روی پارچه پلی استر	۷۲
۱۳-۵	۵- چاپ مقاوم در مقابل برداشت به روش تر روی تر	۷۵
۱۳-۶	۶- چاپ پارچه‌های سلولز - پلی استر به روش مستقیم	۷۵
۱۳-۱	۱- روش اوره - بی کربنات	۷۶
۱۳-۲	۲- روش سدیم فرمات	۷۷
۱۴:	چاپ پارچه‌های آکریلیک	۷۹
۱۴-۱	۱- چاپ آکریلیک با رنگینه‌های کاتیونی	۷۹
۱۴-۲	۲- چاپ آکریلیک با رنگینه‌های دیسپرس	۸۰
۱۵:	چاپ پارچه‌های نایلونی	۸۳
۱۵-۱	۱- چاپ پارچه‌های نایلونی با رنگینه‌های اسیدی	۸۳
۱۵-۲	۲- چاپ نایلون با رنگینه‌های دیسپرس	۸۴

۱۵	۳-چاپ نایلون با رنگیهای راکتیو	۸۴
۱۵	۴-چاپ نایلون با رنگیهای راکتیو خاص	۸۵
۱۶	۱۶: چاپ با رنگدانه‌ها (پیگمنت)	۸۷
۱۶	۱۶-آشنایی	۸۷
۱۶	۲-غلظت‌دهنده‌های مناسب برای رنگدانه‌ها	۸۸
۱۶	۱-غلظت‌دهنده امولسیون	۸۸
۱۶	۲-غلظت‌دهنده نیم امولسیون	۸۸
۱۶	۳-غلظت‌دهنده مصنوعی	۸۹
۱۶	۳-چاپ مسایم با رنگدانه	۸۹
۱۶	۴-مقایسه خمیرهای مختلف حاوی رنگدانه	۹۰
۱۶	۵-چاپ مقاوم بر رنگدانه‌ها در مقابل رنگیهای راکتیو	۹۱
۱۶	۶-چاپ برداشت رنگدانه‌ها	۹۳
۱۷	۱۷: چاپ با تکنیک‌های ورثه	۹۵
۱۷	۱-اثر دورنگی	۹۵
۱۷	۲-اثر موج موضعی (شیر شکری) در معالج ارجه	۹۵
۱۷	۳-چاپ سوخت	۹۶
۱۷	۴-چاپ کنورزیون	۹۸
۱۷	۵-چاپ محملی	۹۹
۱۷	۶-چاپ برگردان (ترانسفر)	۱۰۲
۱۷	۱-ماشینهای چاپ برگردان (ترانسفر)	۱۰۴
۱۷	۷-چاپ پفکی	۱۰۶
۱۷	۸-چاپ مات	۱۰۶
۱۷	۹-چاپ طلابی و نقره‌ای	۱۰۷
۱۷	۱۰-چاپ هاله‌ای	۱۰۸
۱۷	۱۱-چاپ ویگورو	۱۰۹
۱۷	۱۲-چاپ چله	۱۱۳
۱۷	۱۳-چاپ سایه روشن (هاف تُن)	۱۱۳
۱۸	۱۸: ثبیت چاپ	۱۱۷
۱۹	۱۹: شستشوی بعد از ثبیت	۱۲۵
۱۹	۱۹-آشنایی	۱۲۵

۲-۱۹ شستشوی پارچه چاپ شده با رنگینهای راکتیو ۱۲۵
۳-۱۹ شستشوی پارچه پلی استر چاپ شده با رنگینهای دیسپرس ۱۲۶
۴-۱۹ شستشوی پارچه نایلونی چاپ شده با رنگینهای اسیدی ۱۲۷
۵-۱۹ شستشوی پارچه پنبه پلی استر چاپ شده با مخلوط رنگینهای ۱۲۷
۲۰: کترل کیفی نخ‌های تکسچره قاب مجازی ۱۲۹
۱-۲۰ آشنایی ۱۲۹
۲-۲۰ شابلون تخت ۱۲۹
۳-۲۰ تج: به رنگی و تهیه فیلم مثبت به روش قدیمی ۱۳۵
۴-۲۰ تحریر: رنگی و تهیه فیلم مثبت به روش جدید ۱۳۷
۵-۲۰ انتقال طرح روی شابلون به روش‌های قدیمی ۱۳۸
۱-۵-۲۰ روش یید: رسمای پوشش شابلون بالاک ۱۳۸
۲-۵-۲۰ روش دو رحابه: پوشش شابلون بالاک ۱۴۱
۳-۵-۲۰ انتقال طرح روی شابلون با روش‌های جدید (شابلون‌سازی بدون فیلم) ۱۴۲
۱-۶-۲۰ شابلون سازی تخت به کک، اشعه لیزر ۱۴۲
۲-۶-۲۰ شابلون‌سازی تخت با سیستم جت واکس ۱۴۳
۳-۶-۲۰ شابلون‌سازی تخت با سیستم جت چمن ۱۴۵
۴-۶-۲۰ شابلون‌سازی تخت با سیستم LVE ۱۴۵
۲۱: ماشین چاپ تخت ۱۴۷
۱-۲۱ آشنایی ۱۴۷
۲-۲۱ انتقال خمیر از شابلون تخت به پارچه ۱۴۹
۱-۲-۲۱ پاروی دو تیغه‌ای ۱۴۹
۱-۲-۲۱ پاروی میله‌ای آهنربایی ۱۵۱
۲-۲۱ سیکل چاپ ماشین چاپ تخت ۱۵۱
۴-۲۱ عوامل مؤثر بر مقدار خمیر انتقالی در چاپ با ماشین تخت ۱۵۴
۵-۲۱ انتخاب گاز برای چاپ پارچه‌های مختلف ۱۵۵
۲۲: غلتکسازی ۱۵۹
۱-۲۲ آشنایی ۱۵۹
۲-۲۲ غلتکسازی به روش گراور شیمیایی ۱۵۹
۱-۲-۲۲ غلتکسازی به روش گراور شیمیایی توسط پانتوگراف ۱۶۰
۲۳: ماشین چاپ غلتکی ۱۶۰

۱۶۹	۲۴: شابلون‌سازی روتاری
۱۶۹	۱-۱- آشنایی
۱۷۱	۲-۲- انواع شابلون‌های روتاری
۱۷۷	۳- آماده‌سازی شابلون روتاری لاکی به روش‌های قدیمی
۱۷۸	۱-۳- بیرون آوردن شابلون از بسته
۱۷۸	۲-۲- گرد کردن
۱۷۸	۳-۲- چربی‌زدایی
۱۷۸	۴- برشش شابلون با لاک حساس به نور
۱۷۹	۵- سک کردن
۱۷۹	۶- نمر دادن
۱۸۱	۷- ظهو
۱۸۱	۸- پخت (محبت - دن)
۱۸۱	۹- چسباندن اندر بگ
۱۸۳	۱۰- رتوش (کترل و سلام)
۱۸۳	۱- استفاده دوباره از شابلون‌های مولتی
۱۸۴	۲- آماده‌سازی شابلون روتاری با روش حدی ون فیلم
۱۸۵	۳- شابلون سازی روتاری به کمک اشعه لیزر
۱۸۶	۴- سیستم جت واکس چرخشی (روتاری)
۱۸۸	۵- سیستم جت جوهر چرخشی (روتاری)
۱۸۸	۶- DLE سیستم
۱۸۸	۷- انتقال خمیر چاپ به پارچه
۱۸۸	۸- مقدار خمیر انتقالی
۱۸۹	۹- توزیع
۱۸۹	۱۰- چیدمان
۱۹۰	۱۱- غلتک سازی به روش فتوگراور
۱۹۱	۱۲: ماشین چاپ روتاری
۱۹۱	۱- آشنایی
۱۹۲	۲- انتقال خمیر چاپ از منافذ شابلون به سطح پارچه
۱۹۲	۳- پاروی تیغه‌ای مجهز به بالشجه هوای فشرده
۱۹۳	۴- پاروی تیغه‌ای ساده
۱۹۳	۵- پاروی میله‌ای آهنربایی

۱۹۴	۴-۲-۲۵ پاروی غلتکی آهنربایی
۱۹۴	۳-۲۵ انتقال خمیر چاپ از بشکه به داخل شابلون روتاری
۱۹۶	۴-۲۵ بخش های مختلف ماشین های چاپ روتاری
۱۹۹	۵-۲۵ ماشین چاپ روتاری متناوب
۱۹۹	۶-۲۵ امکانات اضافه ماشین های چاپ روتاری
۲۰۱	۲۶: چاپ جوهرافشان
۲۰۱	۱-۲۶ آشتایی
۲۰۲	۲-۲۶ بخجه چاپ جوهرافشان
۲۰۴	۲۶ بخش های مختلف ماشین چاپ جوهرافشان
۲۰۴	۱-۲-۲۶ هد حابگر ماشین چاپ جوهرافشان
۲۰۵	۲-۳-۲۶ دریش جین در صورت نیاز
۲۰۵	۱-۳-۲۶ ستم الو
۲۰۵	۲-۲-۳-۲۶ ستم الکتریک استاتیک
۲۰۶	۳-۳-۲۶ روش قطره در سور بیار
۲۰۶	۱-۳-۳-۲۶ سیستم تک لوز گرمابی
۲۰۷	۲-۳-۳-۲۶ سیستم پیزو الکتریک
۲۰۸	۴-۲۶ شکل گیری تصویر در چاپ های جوهرافشان
۲۰۹	۵-۲۶ نمونه هایی از ماشین های چاپ دیجیتال عرضه شده در ITMA 2019
۲۱۰	۶-۲۶ عملیات مقدماتی لازم برای چاپ پارچه قبل انجام چاپ دیجیتال
۲۱۳	۲۷: نرم افزارهای چاپ
۲۱۷	پیوست ها
۲۳۹	واژه نامه
۲۵۱	واژه یاب
۲۵۵	مراجع